

CUỘC HỌP LẦN THỨ NHẤT CỦA NHÓM KỸ THUẬT

PHÂN LOẠI THỐNG KÊ ASEAN VÀ KẾT QUẢ CỦA CUỘC HỌP

Từ ngày 9 đến ngày 11 tháng 7 năm 2003, được sự phối hợp của Ủy ban kinh tế xã hội Châu Á Thái Bình Dương (ESCAP) và Thống kê Liên hợp Quốc (UNSD), cuộc họp lần thứ nhất của nhóm kỹ thuật phân loại đã tiến hành tại Bangkok - Thái Lan. Tham dự cuộc họp có đại diện về phân loại thống kê của 10 quốc gia thuộc ASEAN là Brunei Daussalam, Cambodia, Indonesia, Lào, Malaysia, Myanma, Philippines, Singapore, Thailand và Việt Nam, cùng đại diện của UNSD, ESCAP. Với mục tiêu góp ý vào dự thảo Phân ngành ISIC Rev.4 về phân loại sản phẩm CPC 1.1 và xây dựng một phân ngành thống nhất cho khối ASEAN trên cơ sở Phân loại thống kê ISIC Rev.4 và CPC 1.1, cuộc họp tập trung vào việc thảo luận để đi đến thống nhất về các vấn đề chính như: Nguyên tắc của phân loại, các vấn đề bất cập của các

quốc gia trong quá trình sử dụng phân loại thống kê (đặc biệt là phân ngành và phân loại sản phẩm), hướng giải quyết để đi đến thống nhất chung, các vấn đề tiếp tục xin ý kiến chuyên gia để giải quyết.

Kết thúc cuộc họp, các thành viên đã đi đến một số vấn đề thống nhất như sau:

1. Nguyên tắc từ trên xuống dưới

Bản dự thảo ISIC Rev.4 sẽ qui định nguyên tắc từ trên xuống dưới là một trong những nguyên tắc quan trọng nhất của phân loại trong trường hợp một đơn vị thống kê thực hiện nhiều hoạt động mà các hoạt động này có thể phân vào các danh mục khác nhau của phân loại. Cuộc họp đã thừa nhận nguyên tắc này là thích hợp để đảm bảo tính thống nhất. Việc phân loại hoạt động hay sản phẩm theo cách khác có thể dẫn đến tính không thống nhất.

2. Nguyên tắc giá trị tăng thêm

Nguyên tắc giá trị tăng thêm cũng được qui định là nguyên tắc chung trong ISIC Rev.4 để xác định hoạt động chính. Theo nguyên tắc này, một ngành được phân loại căn cứ theo hoạt động chính của nó có giá trị tăng thêm cao nhất. Nguyên tắc này cũng khuyến nghị trong trường hợp tổng hợp theo chiều dọc một dãy các hoạt động, để thay thế thực tế hiện nay khi phân loại một hoạt động căn cứ vào tính chất của sản phẩm cuối cùng (giai đoạn cuối cùng của quá trình sản xuất). Nguyên tắc dựa trên bước cuối cùng của quá trình sản xuất được thấy rõ là có khả năng không phản ánh tính chất của quá trình sản xuất và vì vậy nguyên tắc giá trị tăng thêm được thừa nhận. Trong trường hợp không có được giá trị tăng thêm, các chỉ tiêu có liên quan đến giá trị tăng thêm như giá trị sản xuất cũng được sử dụng.

3. Liên kết hoạt động - sản phẩm

Hiện nay, sản xuất ra một sản phẩm có thể liên quan tới nhiều ngành kinh tế khác nhau là rất phổ biến và điều này đã gây nên sự phức tạp khi cần phải đưa ra mối liên kết đơn giản một - một giữa phân ngành kinh tế và phân loại sản phẩm. Bản dự thảo ISIC Rev.4 giả thiết rằng một sự liên kết sẽ được cung cấp, và trong trường hợp khi một sản phẩm có thể là kết quả của nhiều ngành, thì việc xử lý thích hợp cần được phát triển.

4. Xác nhận đối với ISIC

ISIC ngụ ý như là một hướng dẫn để phát triển phân loại quốc gia nhằm phản ánh tốt điều kiện quốc gia. Cấu trúc và chi tiết của ISIC có thể không đủ đối với

mục đích quốc gia và vì vậy thường xuyên có nhu cầu sửa đổi ISIC cho phân loại quốc gia. Do vậy, trong một số trường hợp tính so sánh không được bảo đảm, và tính so sánh qua các nước vì vậy bị giảm sút. Ở một số nước ASEAN việc sửa lại ISIC là rất hạn chế do thiếu khả năng. Cuộc họp xem xét lại sự cần thiết có một mức độ chung của việc xác nhận đối với ISIC Bản dự thảo ISIC Rev.4 đề nghị mức độ tốt nhất của việc thực hiện là ở cấp 2 số.

5. Cấu trúc chung

Bản dự thảo ISIC Rev.4 giả định các lựa chọn khác nhau về cấu trúc mức độ cao của ISIC (phân ngành cấp I và cấp II). Cuộc họp của nhóm chuyên gia về phân loại được tổ chức vào tháng 12 năm 2003 thảo luận và thông qua cấu trúc mức độ cao của ISIC. Đối với các nước ASEAN cần phải cung cấp cho UNSD đầu vào liên quan đến các nhận xét về cấu trúc mức độ cao phản ánh tình hình thực tế ở các nước ASEAN. Những vấn đề quan trọng nhất cần xem xét khi thảo luận cấu trúc mức độ cao trong cuộc họp gồm:

a. Cần phải có danh mục chi tiết hơn đối với nông nghiệp, lâm nghiệp và thủy sản, và xác định nhu cầu chung. Một số nước có liên quan đã nêu ra nét chính yếu của vấn đề này là nhu cầu phản ánh tầm quan trọng của một số cây trồng theo mùa vụ, cây cọ, cây cảnh, cá cảnh, cây trồng nước và cây trồng cạn.

b. Cần thiết phải có một số danh mục chính như sau: nuôi trồng hải sản, trồng cây nước và trồng cây cạn, tách biệt nuôi trồng và đánh bắt.

6. Số lượng các ngành cấp 1

Bản dự thảo ISIC Rev.4 đề nghị số lượng ngành cấp 1 gồm 22 ngành, được giới thiệu cụ thể trong bản dự thảo, trong đó có ngành Thông tin và truyền thông, sửa chữa và bảo dưỡng ở một số ngành dịch vụ. Đầu vào của ASEAN liên quan đến một số vấn đề chính trong các ngành nông nghiệp và chế biến đã chỉ ra ở mục 5 là sự thích hợp đặc biệt để xác định số ngành, và phải trên cơ sở để xác lập vị trí /khuyến nghị đối với UNSD.

7. Các vấn đề ranh giới

Các vấn đề ranh giới sau đây được chú ý như là vấn đề chung và cần thiết có sự xử lý chung thích hợp.

- a. Ranh giới giữa bán buôn và bán lẻ.
- b. Ranh giới giữa nông nghiệp và chế biến, liên quan sơ chế.
- c. Ranh giới giữa bán lẻ, thương mại điện tử, và dịch vụ chẳng hạn như các trường hợp caphê-internet, bán đĩa CD.
- d. Ranh giới giữa đánh bắt thủy sản và chế biến.
- e. Ranh giới giữa chế biến, thông tin và dịch vụ chẳng hạn như: các trường hợp in ấn và xuất bản. Ranh giới này đã được chú ý đặc biệt trong bản dự thảo ISIC Rev.4 đưa ra các danh mục riêng rẽ đối với ngành thông tin.

8. Xử lý một số vấn đề đặc biệt

Số các vấn đề đặc biệt cần thiết cho đầu vào ASEAN đã được thảo luận, giải thích. Việc xem xét toàn diện hơn các vấn đề này sẽ được tổ chức dựa trên cơ sở

đầu vào của UNSD. Một số vấn đề được chỉ ra dưới đây:

a. Tạo ra các danh mục riêng biệt đối với ngành Thông tin và viễn thông trong dự thảo ISIC Rev.4. Danh mục này có thể làm cho dễ dàng nhận biết sự khác biệt giữa ngành chế biến và ngành thông tin.

b. Sửa chữa và bảo dưỡng cũng được xếp ở một danh mục riêng biệt trong dự thảo ISIC Rev.4. Sửa chữa và bảo dưỡng có ý nghĩa đặc biệt trong nền kinh tế, do vậy nó cần được tách riêng khỏi ngành chế biến.

c. Thương mại điện tử ngày càng trở nên quan trọng hơn, và việc xếp nó ở một danh mục riêng có thể được xem xét.

d. Vấn đề thầu phụ, liên quan đến công ty/ông chủ cung cấp tất cả nguyên vật liệu cho hộ gia đình và vẫn còn có rủi ro là tương đối phổ biến ở các nước đang phát triển, cả trong ngành chế biến và nông nghiệp. Nó vẫn còn chưa được giải quyết cho đến khi mỗi gia đình liên quan được xem như là một đơn vị cơ sở.

9. Bảng tương thích

Trong khi còn có sự khác biệt giữa các quốc gia về xử lý, cấu trúc và chi tiết của phân loại quốc gia thuộc các nước ASEAN, những người tham dự đã xem xét là có một sự cần thiết để hoàn thiện tính so sánh. Việc tạo lập bảng tương thích nhằm tạo sự liên kết giữa phân loại quốc gia và phân loại quốc tế (trong trường hợp ISIC) là thực sự cần thiết, và phải được bảo đảm.

10. Chính sách/hướng dẫn chung

Để bảo đảm tính so sánh tốt hơn khi xem xét các vấn đề khác nhau trong xử lý

và trong sửa đổi chuẩn quốc tế cũng như sự khác nhau trong các vấn đề chính đối với từng nước, chính sách/hướng dẫn chung cần phải xuất phát từ sự phổ biến thuộc các vấn đề chính của khu vực.

11. Các đại biểu tham dự cuộc họp đã lưu ý một số vấn đề đặc thù cũng như các vấn đề chung thuộc khu vực. Một bức tranh hoàn chỉnh hơn về các vấn đề chung cần được xác định như là bước đầu tiên để tiến tới hoàn thiện tính so sánh vì vậy việc xử lý chung có thể được thảo luận và xác định đối với khu vực. Một vấn đề quan trọng nữa là nhằm xác định ngành/hoạt động có tầm quan trọng tăng lên và ngày càng tăng

thêm sự quan trọng trong tương lai trong các nước ASEAN, và vì vậy sự nhất trí liên quan đến việc thêm các danh mục riêng biệt và việc xử lý khác có thể được nghiên cứu.

12. Trong cuộc họp các đại biểu đã lưu ý khoảng trống lớn trong việc thực hiện ISIC (Rev.3) và khả năng thống kê và thiếu sự hỗ trợ pháp lý cũng như khả năng cần thiết để thực hiện ISIC. Đồng thời thiếu các hướng dẫn thực hành và đào tạo từ các tổ chức quốc tế mà các tổ chức này có thể bảo đảm tốt hơn việc thực hiện ISIC ■

Trần Tuấn Hưng - Vụ PPCĐ, TCTK